

Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia na terenie szkoły dzikiego zwierzęcia

W przypadku pojawienia się dzikiego zwierzęcia w szkole, **bezwzględnie priorytetem jest bezpieczeństwo uczniów i personelu**. Podstawowe zasady:

1. **Zachowaj spokój:** Nie krzycz, nie wykonuj gwałtownych ruchów, nie wszczynaj paniki. Zadbaj o bezpieczeństwo dzieci i pracowników
2. **Nie płońz i nie dotykaj:** Nie próbuj samodzielnie łapać, karmić ani wypędzać zwierzęcia.
3. **Powiadom obsługę:** Natychmiast poinformuj dyrekcję szkoły, sekretariat, innego pracownika szkoły.
4. **Wezwij pomoc:** Zadzwoń po odpowiednie służby - **Centrum Powiadamiania Ratunkowego (nr 112)** – gdy zwierzę jest agresywne, ranne lub stwarza bezpośrednie zagrożenie życia.

Szczegółowe kroki podczas procedury:

Krok 1: Zabezpieczenie terenu

- **Zamknięcie uczniów i personelu:** Nauczyciele powinni niezwłocznie zarządzić ewakuację korytarzy czy boiska do sal lekcyjnych i zamknąć drzwi oraz okna.
- **Oznakowanie strefy:** Jeśli zwierzę znajduje się w otwartym pomieszczeniu (np. sala gimnastyczna), należy zamknąć drzwi wejściowe i uniemożliwić innym osobom zbliżanie się do niego.

Krok 2: Powiadomienie służb (Dyrektor / nauczyciel biologii lub inna wyznaczona osoba)

Dyrektor placówki lub wyznaczony pracownik dzwoni pod właściwy numer alarmowy. W zależności od sytuacji i lokalizacji będą to:

- **Straż Gminna** (posiadają umowy z wyspecjalizowanymi firmami odławiającymi dzikie zwierzęta).
- **Centrum Powiadamiania Ratunkowego (112)** – dyspozytor przekieruje zgłoszenie do odpowiednich jednostek (np. Powiatowego Lekarza Weterynarii czy lokalnego koła łowieckiego).
- **Straż Pożarna** (np. jeśli zwierzę utknęło w pułapce, np. w szybie wentylacyjnym lub jest to gniazdo owadów żądających zagrażających bezpieczeństwu uczniów i pracowników placówki).

Krok 3: Oczekiwanie na specjalistów

- **Nadzór:** Jeśli to możliwe i bezpieczne (np. z okna wyższego piętra), obserwuj zachowanie zwierzęcia, aby przekazać informacje przybyłym służbom.
- **Utrzymanie ciszy:** Kategoriecznie zabrania się hałasowania i robienia zdjęć z bliska (flesz może sprowokować zwierzę do ataku).

Krok 4: Postępowanie w przypadku ptaków

Częstym problemem w szkołach są ptaki uderzające w szyby lub wlatujące do otwartych pomieszczeń.

- W przypadku zdrowego ptaka: otwórz szeroko okno, wyjdź z pokoju i zostaw go w ciszy – zazwyczaj sam znajdzie drogę ucieczki.
- W przypadku rannego ptaka (np. jerzyka, gołębia): nie dotykaj gołymi rękami. Użyj grubych rękawic lub narzuć na niego kurtkę, ostrożnie umieść w kartonie z otworami do oddychania i zabezpiecz do czasu przyjazdu specjalistów (np. organizacji typu Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt).

Krok 4: Postępowanie w przypadku dużych zwierząt kopytnych: dzików, łosów i jeleni
Zwierzęta te stanowią **największe bezpośrednie zagrożenie** fizyczne ze względu na swoje gabaryty i siłę.

- **Całkowity zakaz opuszczania budynku:** Jeśli zwierzę znajduje się na boisku lub placu szkolnym, powinno się zarządzić blokadę wszystkich wyjść ze szkoły.
- **Zabezpieczenie parteru:** Zamknij i zarygluj drzwi wejściowe. Zwierzę w panice (np. po uderzeniu w ogrodzenie) może próbować wbiec do wnętrza budynku.
- **Zachowanie dystansu od okien:** Odsuń uczniów od okien na parterze. Spłoszone zwierzę może rozbić szybę.
- **Absolutny zakaz dokarmiania:** Pod żadnym pozorem nie wolno wyrzucać zwierzętom żadnego jedzenia, co tylko utrwali ich obecność na terenie szkoły.
- **Pilne wezwanie służb:** Dzwoni natychmiast na **112**. Służby te wezwą lekarza weterynarii dysponującego bronią palną z aplikatorem środków usypiających.

Krok 4: Postępowanie w przypadku lisów.

Lisy rzadko atakują ludzi bez powodu, jednak kluczowym ryzykiem w ich przypadku jest **wścieklizna** oraz bąblowica.

- **Unikanie kontaktu:** Lis na terenie szkoły, który nie wykazuje lęku przed ludźmi (podchodzi blisko, patrzy w oczy), może być chory.
- **Zabezpieczenie śmietników:** Lisy wchodzi do szkół zwabione zapachem odpadków. Kosze zewnętrzne muszą być szczelnie zamknięte.
- **Zakaz dotykania martwych osobników:** W przypadku znalezienia martwego lisa na terenie szkoły, natychmiast zabezpiecz to miejsce przed dostępem dzieci i powiadom Powiatowego Lekarza Weterynarii.

Krok 4: Postępowanie w przypadku wiewiórek, bobrów.

Wiewiórki, bobry są stałymi mieszkańcami przyszkolnych parków, jednak ich pojawienie się wewnątrz klasy wymaga ostrożności.

- **Ryzyko pogryzienia:** Prerażone zwierzę zamknięte w budynku potrafi dotkliwie pogryźć i podrapać (ma bardzo ostre zęby i pazury).
- **Droga ucieczki:** Odizoluj młodzież od zwierzęcia opuszczając obszar zagrożenia. Otwórz szeroko okno i drzwi na oścież umożliwiając zwierzęciu opuszczenie pomieszczenia. Zwierzę wyjdzie samo, gdy poczuje przestrzeń.
- **Dezynfekcja:** Jeśli dojdzie do ugryzienia ucznia, ranę natychmiast przemyj wodą z mydłem. Poszkodowany musi natychmiast trafić do lekarza pod kątem profilaktyki przeciwko wściekliznie i tężcowi.

Krok 4: Postępowanie w przypadku owadów żądających: os, szerszeni, pszczoł.

W przypadku owadów zagrożeniem jest **wstrząs anafilaktyczny** u osób uczulonych.

- **Gniazdo na terenie szkoły (zewnątrz/wewnątrz):** Zabezpiecz taśmą obszar w promieniu kilku metrów od gniazda. Wprowadź zakaz zbliżania się.
- **Wezwanie Straży Pożarnej (998 lub 112):** Straż pożarna interweniuje w placówkach oświatowych, usuwając gniazda os i szerszeni, jeśli stwarzają one zagrożenie dla dzieci.
- **Rój pszczoł:** Pszczoły w roju są zazwyczaj łagodne, ale wymagają usunięcia. W tym przypadku warto skontaktować się z lokalnym kołem pszczelarskim – pszczelarze chętnie i bezpiecznie zabierają taki rój.
- **Procedura medyczna:** Nauczyciel musi natychmiast sprawdzić w dokumentacji medycznej klasy, czy uczeń użądłony przez owada nie jest alergikiem. W przypadku podejrzenia wstrząsu (problemy z oddychaniem, opuchlizna twarzy) natychmiast podaje się leki ratujące życie (np. EpiPen, jeśli uczeń posiada go przy sobie) i wzywa Pogotowie Ratunkowe.

Krok 4: Postępowanie w przypadku nietoperzy.

Nietoperze są w Polsce pod ścisłą ochroną. Największym ryzykiem medycznym jest fakt, że mogą przenosić wściekliznę (transmisja przez ślinę przy ugryzieniu).

- **Zakaz dotykania gołymi rękami:** Nigdy nie pozwalaj uczniom ani personelowi dotykać nietoperza bezpośrednio bez kontroli specjalisty. Każde zaniepokojone zwierzę może ugryźć.
- **Nietoperz w locie wewnątrz budynku:** Zamknij drzwi do innych pomieszczeń. Otwórz szeroko okna. Wyłącz sztuczne światło i poczekaj, aż sam wyleci (najlepiej o zmierzchu).
- **Nietoperz siedzący/osłabiony:** Do podjęcia zwierzęcia użyj rękawic lub nakryj go ręcznikiem, ściereczką. Przełóż nietoperza do tekturowego pudełka z wyciętymi małymi otworami wentylacyjnymi i przenieś pudełko w bezpieczne miejsce.
- **Kontakt ze specjalistami:** O znalezieniu nietoperza wymagającego pomocy zawiadom nauczyciela biologii, lokalną organizację zajmującą się ochroną tych zwierząt (np. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Nietoperzy).
- **Przypadek ugryzienia:** Jeśli dojdzie do kontaktu śliny nietoperza ze skórą lub ugryzienia, natychmiast przemyj ranę obficie wodą z mydłem, zdezynfekuj ranę i skieruj poszkodowanego na SOR w celu podania szczepionki przeciw wściekliznie. Nietoperz powinien zostać poddany obserwacjom i choć nie ma stwierdzeń występowania wirusa klasycznej wścieklizny u europejskich nietoperzy, w razie konieczności poddany badaniom na nosicielstwo wirusa.

Powyższe zasady stanowią przykładowe możliwości, z jakimi może się spotkać szkoła. Do zaistniałych należy podchodzić indywidualnie i reagować adekwatnie do potrzeb i ewentualnych zagrożeń.

Bratoszewice, dnia 29 czerwca 2026 r.

DYREKTOR
Beata Jachurska
mgr Beata Jachurska